

1. april 2014

FM 2014/21

I medfør af Inatsisartuts forretningsordens § 33, stk. 3, nr. 3, fremsætter vi hermed følgende forslag til Inatsisartutbeslutning:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at forelægge Inatsisartut en samlet konkret handlingsplan med henblik på en snarlig og permanent nedbringelse af den store arbejdsløshed.

Handlingsplanen skal bygge på følgende elementer:

- Øget forædling af grønlandske råvarer på et økonomisk rentabelt grundlag og fremme af økonomisk bæredygtig importbegrænsende produktion
- Særlig indsats vedrørende unge arbejdsløse må prioriteres højt, da det er denne aldersgruppe der er hårdest ramt, og det er dem der skal sikre vores fremtid
- Opstramning af arbejdstilladelser, der gives til arbejdskraft fra udlandet. Herunder ændring af lovgivningen om, at man automatisk får en tilladelse hvis man indenfor en 14 dages periode ikke får svar, til, at det betyder at man IKKE har fået en tilladelse. Samt at man under sagsbehandlingen involverer både SIK og arbejdsgiverforeningerne.
- Forbedring af mulighederne for at hjemmehørende arbejdskraft tilgodeses ved licitation af byggeprojekter. Dette bør ske ved revision af lovgivningen.
- Sikring af at flest mulige arbejdspladser i olie- & mineralindustri besættes af hjemmehørende arbejdskraft
- Yderligere styrkelse af det hjemmehørende erhvervslivs deltagelse i råstofaktiviteter igennem IBA-aftaler
- Fremme en kontinuerlig vidensoverførsel fra udenlandske råstofselskaber til grønlandske virksomheder
- Omfordeling af skatteprovenu imellem Selvstyret og kommunerne og kommunerne imellem, herunder vil man eventuelt kunne drøfte om der skal være ens skat over hele landet?
- En model for opkrævning af en betaling for udlandets videnskabelige undersøgelser i Grønland, **enten/eller** ligeledes skal der ske en mærkbar øget inddragelse af lokal arbejdskraft og udgiftneutral etablering af praktik og studiepladser i samarbejde med de respektive uddannelsesinstitutioner.
- Fastlægge hvorledes Grønland kan tilvejebringe kapital til at opnå så højt som mulig medejerskab i lokale aktieselskaber oprettet af mineral- og olieselskaber (eksklusiv

enhver form for radioaktiv mineraludvinding). Herunder må der arbejdes på at få Nuna Oil A/S' medejerskab tilbage til det oprindelige 12½ % som minimum.

- Etablering af en tænketank, som skal have til opgave at pege på konkrete og fremsynede henstillinger, både m.h.t. nær fremtid og på længere sigt.

(Medlemmer af Inatsisartut Kuupik V. Kleist, Inuit Ataqatigiit, Hans Enoksen, Partii Naleraq, og Randi Broberg, Partii Inuit)

Begrundelse

Antallet af især unge arbejdsløse er i de seneste år vokset eksplosivt, og dette forhold har bl.a. medført en ikke tidligere set stor gruppe af borgere, der som en konsekvens af følelsen af at være nægtet adgang til muligheder har forladt vort land. I den anden ende ser vi i stadig stigende omfang borgere fra andre lande, som kommer hertil for at tage forskellige former for arbejde. Ingen kan stille sig tilfreds med de eksisterende forhold, og i skrivende stund er arbejdsløshedstallet nået op over 4.900, uden at Naalakkersuisut hidtil har fremkommet med brugbare tiltag.

Som en konsekvens af den uacceptable forøgelse af arbejdsløsheden her i landet fremsættes herved forslag om, at Naalakkersuisut pålægges at påbegynde nye initiativer, og Naalakkersuisut opfordres tillige inden etableringen af nye arbejdspladser til at tage initiativ til påbegyndelse af nødvendige og hastende hjælpeforanstaltninger.

Naalakkersuisut må nu i et samarbejde med kommunerne handle, bl.a. gennem en målrettet anvendelse af vore samfundsejede og delvist samfundsejede virksomheder. Gennem udvikling af en kort- og langsigtet handlingsplan. I den forbindelse foreslår vi etablering af en tænketank, som skal have til opgave at pege på konkrete og fremsynede henstillinger. Fordelene ved Grønlands ressourcer, det være sig levende og ikke-levende, må i videst muligt omfang tilgå ejerne, dvs. den grønlandske befolkning. De tilrejsende operatører inden for olieeftersøgningen opretter aktieselskaber for at sikre deres profit, og i disse tilfælde må vi sikre, at det grønlandske samfund indgår som medejer gennem en effektiv vurdering af de enkelte projekter. Ligeledes bør medejerskab i industrierne som minimum ligge på ca. 40 %. Eftersom en hurtig gennemførelse af de nødvendige tiltag er af hastende og afgørende karakter har vi via Inatsisartuts forretningsorden anvendt muligheden for at fremsætte dette forslag, og vi skal opfordre til en samlet indsats for at fremme de nødvendige tiltag.

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Det som udgangspunkt forventes, at udarbejdelsen af denne handlingsplan vil kræve afsættelsen af væsentlige administrative ressourcer i en kort, men intensiv periode. Det skønnes, at op til 30 ansatte skal arbejde fuldtids i to måneder med planens udarbejdelse. Dette svarer til 5 hele årsværk anslået 500.000 kr. eller i alt ca. 2,5 mio. kr.

Denne udgift skal holdes op imod de store både økonomiske og menneskelige gevinster, som vil følge af et fald i arbejdsløsheden. Både for kommunerne og selvstyret vil de økonomiske gevinster ved en nedbringelse af arbejdsløsheden være øjeblikkelige. Og flere i beskæftigelse i særligt den private sektor fører til flere skatteindtægter og lavere sociale udgifter. Økonomisk Råd har i 2013 til illustration beregnet, at der er en økonomisk nettogevinst for de offentlige finanser på over 100.000 kr. hver gang en modtager af offentlig hjælp kommer i arbejde.

På den måde bidrager dette tiltag med at finansiere sig selv.
Og spørgsmålet er herefter ikke, om vi har råd til at gå i gang med at realisere dette forslag. Spørgsmålet er, om vi har råd til at lade være.